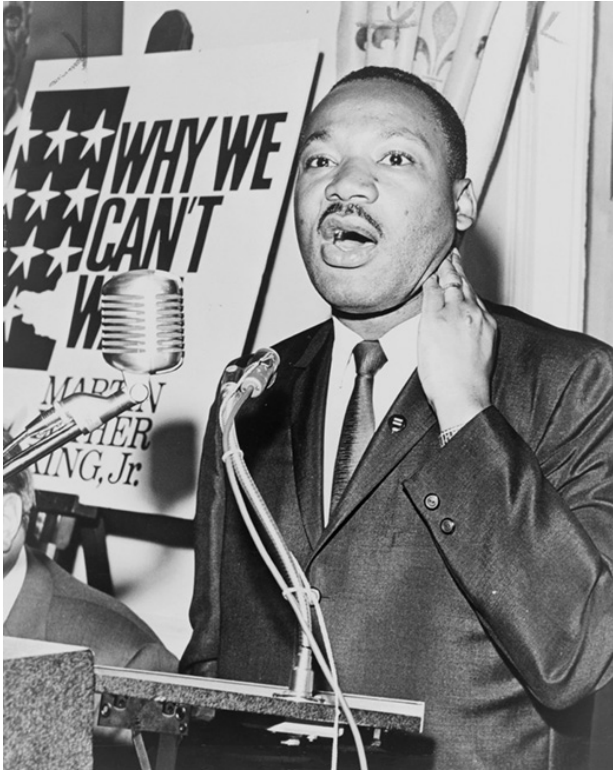

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ ΜΕ ΑΙΤΙΑ (της Φωτεινής Μαστρογιάννη)

Σύμφωνα με στοιχεία (Πετράκης, 2017), η παγκόσμια οικονομία δείχνει να ανακάμπτει με **διεύρυνση ωστόσο των κοινωνικών ανισοτήτων τόσο εντός των χωρών όσο και μεταξύ χωρών ενώ οι ευκαιρίες για τους νέους είναι περιορισμένες. Η κατάσταση αυτή παρατείνει την πολιτική αναταραχή και η αβεβαιότητα είναι μεγάλη.** Ταυτόχρονα δημιουργούνται διάφορα κινήματα με σκοπό την ανατροπή αυτής της κατάστασης. Είναι η ανατροπή (κατ'άλλους επανάσταση) πιθανή;

Υπάρχουν οι συνθήκες ανατροπής;

Ο Γουστάβος Λε Μπον στο βιβλίο του “Ψυχολογία των Επαναστάσεων” αναφέρει ότι τα στοιχεία του χαρακτήρα των ανθρώπων που επικρατούν σε περιόδους επανάστασης είναι το **μίσος, ο φόβος, η φιλοδοξία, η ζηλοφθονία και ο ενθουσιασμός.** Ενώ παρατηρούμε στην κοινωνία έντονα τα πρώτα δηλαδή τον φόβο, τη φιλοδοξία, τη ζηλοφθονία, εν τούτοις, το στοιχείο του ενθουσιασμού λείπει.

Ο Λε Μπον αναφέρει ότι τον ενθουσιασμό μπορεί να δημιουργήσει ένας δημαγωγός, πολύ ενδιαφέρουσα όμως είναι και η άποψη του McLoughlin (1977) για τον ενθουσιασμό για την ελευθερία όσον αφορά τη μελέτη του για την Αμερικανική Επανάσταση.

Ο McLoughlin υποστηρίζει ότι οι θρησκευόμενοι (οι καλβινιστές της εποχής) ήταν περισσότερο επαναστάτες από τους ορθολογιστές γιατί ένας ορθολογιστής δέχεται τον κόσμο ως έχει

ενώ ο θρησκευόμενος έχει μία διαφορετική αίσθηση της πραγματικότητας. Ο θρησκευόμενος βλέπει τον κόσμο όπως θα έπρεπε να είναι και όχι όπως είναι. Ο ορθολογιστής αποδέχεται έννοιες όπως το κύρος, η δύναμη, η μάθηση και ο πλούτος ενώ ο θρησκευόμενος τα θεωρεί προσωρινά αγαθά, ανάξια μπροστά στη θεία ευλογία. Ενώ ο ορθολογιστής δρα με προσοχή, ο θρησκευόμενος μπορεί να δώσει τα πάντα για να δημιουργήσει ένα καλύτερο κόσμο και εμπιστεύεται πάνω απ'όλα τον Θεό.

Ως εκ τούτου, ο θρησκευόμενος επιδιώκει την ισότητα πιο πολύ από τον ορθολογιστή γιατί θεωρεί όλους τους ανθρώπους πλάσματα του Θεού που έχουν την ίδια πνευματική δύναμη ενώ ο ορθολογιστής πιστεύει φαινομενικά στην ισότητα γιατί γνωρίζει ότι οι άνθρωποι διαφέρουν σε χαρακτηριστικά όπως είναι π.χ. διαφορετική ευφυΐα, ταλέντο, βιολογική δύναμη και κοινωνική τάξη.

Συνεπώς, ο ορθολογιστής πιστεύει ότι ο κόσμος πρέπει να κυβερνάται από τους καλύτερους, τους άριστους ενώ αντίθετα ο θρησκευόμενος πιστεύει ότι οι προνομιούχοι και οι έχοντες καλύτερη εκπαίδευση δεν μπορούν να αντιληφθούν τη δύναμη του Θεού ως Κυρίαρχου του σύμπαντος. Με άλλα λόγια, η δημοκρατία πρέπει να δημιουργείται με βάση την αρετή που κρύβεται σε κάθε ανθρώπινη ψυχή.

Η ενδιαφέρουσα αυτή προσέγγιση του McLoughlin θέτει τα ακόλουθα ερωτήματα; **Είναι η ορθολογικότητα της Δύσης και η συνεπακόλουθη έλλειψη θρησκευτικότητας εμπόδιο για τη δημιουργία ενθουσιασμού για την ελευθερία που να μπορέσει να ανατρέψει τη δυσάρεστη κατάσταση στην οποία βρίσκονται τα λαϊκά στρώματα;** Ο McLoughlin αναφέρονταν στον ενθουσιασμό για την ελευθερία των καλβινιστών χριστιανών. Στις μέρες μας έχουμε αθρόα είσοδο μουσουλμανικών πληθυσμών στην Ευρώπη που έχουν τα επαναστατικά χαρακτηριστικά του Λε Μπον δηλαδή μίσος εναντίον του Δυτικού πολιτισμού, φόβο (του διαφορετικού), φιλοδοξία (για καλύτερη ζωή), ζηλοφθονία (για την καλύτερη οικονομική κατάσταση των δυτικών) και ενθουσιασμό λόγω της έντονης θρησκευτικότητάς τους, είναι λοιπόν αυτοί οι πληθυσμοί

που θα κάνουν την κοινωνική και οικονομική ανατροπή; Εάν ισχύει αυτό, τότε ποιος θα είναι ο κατά Λε Μπον «δημαγωγός» τους; Προς ποια κατεύθυνση θα είναι αυτή η ανατροπή; Ποιο θα είναι το μέλλον της ορθολογικής και καθόλου θρησκευτικής Δύσης;

Σίγουρα, οι απαντήσεις δεν είναι σίγουρα εύκολες.

Βιβλιογραφία

ΛεΜπον, Γ. Ψυχολογία των Επαναστάσεων. Διαθέσιμο στο: pernoamparizabooks.files.wordpress.com (pdf)

McLoughlin, W.C. (1977). Enthusiasm for Liberty: The Great Awakening as the Key to the Revolution. Διαθέσιμο στο: americanantiquarian.org (pdf)

Πετράκης, Π.Ε. (2017) Οικονομική Ανάκαμψη Πολιτική Αναταραχή, Διαθέσιμο στο: indeepanalysis.gr

Φωτεινή Μαστρογιάννη
Οικονομολόγος, καθ.ΜΒΑ

Πηγή/φωτογραφία (Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ): mastroianni.blogspot.gr